

ANYANYELV ÉS SZÁMÍTÁSTECHNIKA

kezdőknek

*Nyíregyháza
1996*

Szerző:

Nagy Endréné
szakvezető tanár

Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola
4400 Nyíregyháza, Erdő sor 7.
Telefon: (42) 404 - 427

Lektor:

Dr. Szabó G. Ferenc
főiskolai docens
Bessenyei György Tanárképző Főiskola
Magyar Nyelvészeti Tanszék

Készült a SOROS ALAPÍTVÁNY támogatásával.

ISBN 963 650 608 6

A kiadásért felelős a szerző.

A munkafüzet **megrendelhető:**
4400 Nyíregyháza, Darvas József út 20.

A munkafüzetet a szerző szedte és szerkesztette.

A nyomás készült a START Rehabilitációs Vállalat és Intézményei
Nyírségi Nyomda Üzemében - 1996. - 424
Felelős vezető: Balogh Zoltán vezérigazgató

Bevezető

Anyanyelv és számítástechnika címmel újszerű munkafüzet áll a szövegszerkesztést tanulók rendelkezésére. Újszerűsége abban áll, hogy a NAT törekvéseit figyelembe véve két műveltségi terület, az anyanyelv és az informatika összekapcsolására törekszik.

A NAT úgyfogalmaz, hogy a kommunikáció elválaszthatatlan az anyanyelv helyes alkalmazásától, s egyéb fontos területek mellett az informatika adta lehetőségek felhasználásától.

A kiadvány létrejötte elsősorban a Soros Alapítványnak köszönhető. Az Alapítvány a Közoktatás- fejlesztési Programjában kiemelt szerepet tulajdonít a számítógép alkalmazói felhasználásának. Megfogalmazza, hogy „...nem számítástechnikusok vagy programozók képzése a cél. A jövő- sőt már a jelen - társadalma a számítógépet eszközként kívánja alkalmazni... Az alkalmazónak azt kell tudnia, hogy a piacon kapható berendezések és programok közül számára melyik a hasznos, és tudnia kell kezelni a felhasználói segédleteket. A számítógépes írástudáshoz szükséges néhány gyakorlati ismeret: szövegszerkesztés, táblázatkezelés, némi grafikai alkalmazás - és ezek segítségével a diák, majd a polgár ki tudja fejezni magát a számítógép segítségével.”

E cél megvalósítását segítik a munkafüzet a gyakorlatai. A számítástechnikát tanuló gyerek elsajátítja a szövegszerkesztői műveleteket. Az gyakorlás során pedig a modern technika adta lehetőségek között alkalmazza az anyanyelvi órákon megtanult szövegalkotási ismereteit: az elbeszélés, leírás, levél megszerkesztését, meghívó, plakát, névjegykártya stb. létrehozását.

Meggyőződésem, hogy ez a kiadvány időszerűen vállal részt a közoktatás modernizációjában, hiszen a társadalom elvárása, de a mindennapi élet követelménye is, hogy olyan fiatalok kerüljenek ki az iskolapadokból, akik alkalmasak a modern technikai eszközök használatára. Ennek elérése azonban elképzelhetetlen megbízható anyanyelvi készségek birtoklása nélkül.

A Szerző

Jó, ha tudod,....

Tanulmányaid során már eljutottál arra a szintre, hogy valami új, a mindennapi életben igen hasznos lehetőséggel ismerkedhetsz meg! Ez a lehetőség a számítógépeden található **szövegszerkesztőprogram**. **A szövegszerkesztővel a legkülönbözőbb dokumentumokat hozhatod létre, de tudnod kell, hogy a szövegszerkesztés lépései két alapvető művelet sor köré sűrűsödnek:**

1. *A tartalom létrehozása, vagyis amit írunk.*
2. *A formátum beállítása, vagyis ahogyan látjuk.*

Az Anyanyelv és számítástechnika című munkafüzet ahhoz nyújt segítséget, hogy minél tökéletesebb tartalmú és formájú alkotásokat hozhass létre.

Arra irányítja a figyelmedet, hogy akkor készíthetsz jó dokumentumot, ha a szövegszerkesztés folyamán tökéletesen alkalmazod az anyanyelvi ismereteidet. A munkafüzet tehát olyan feladatokat tartalmaz, amelyek megoldásával együtt gyakorolhatod a helyesírást, a fogalmazást és a szövegszerkesztés alapjait.

A feladatok a szerkesztés lépéseivel kapcsolódnak. Ezek a következők:

- Szövegbevitel, javítás (törlés, beszúrás)
- Mozgás a szövegben, kijelölés, egérhasználat
- Másolás, mozgatás, kivágás, beillesztés
- Helyesírás ellenőrzése
- Táblázatkészítés
- Tartalomjegyzék összeállítása

A szövegszerkesztővel nem csupán megalkotjuk, rögzítjük a szövegeket, hanem lehetőségünk van arra is, hogy a tartalmat **formailag** is megfelelő módon jelenítsük meg.

Ezt a formázással végezzük. A formázás lépéseit szolgáló gyakorlattípusok:

- A betűkformázása (betűtípusok)
- A bekezdések kialakítása
- Szakaszformázása

1. munkalap

A szövegbevitel tartalmi részeinek kialakítása Szövegbevitel

1. Kezdjük a munkát egyszerű mondatok begépelésével! Ezeket a mondatokat egy - egy híres emberfogalmazta meg!

(Figyelj a **következőkre!** A szöveget a billentyűzet megfelelő **betűinek** a leütésével mindig az aktuális kurzor pozíciótól tudjuk beírni.)

„ Párizs megér egy misét!”	(IV. Henrik francia király)
„ Az állam énvagyok!”	(XIV. Lajos)
„ Ecce homo!”(Ime az ember!)	(Pilátus, amikor Jézust a tömegeknek megmutatták.)
„ Gondolkodom, tehát vagyok.”	(René Descartes)
„ Jöttem, láttam, győztem!”	(Julius Caesar)

2. A szövegbevitel során a betűkön kívül az **írásjelek** billentyűit és **billentyűkombinációkat** is használni kell.

Kapcsoljuk össze az **írásjelekbillentyűinek** használatát (az ékezetes betűk **írását**) a rövid és hosszú magánhangzók írásának gyakorlásával!

a) **Egészítsd ki** a szavakat a hiányzó **magánhangzókkal** .

szomor..., keser..., savany..., lass..., homor..., dombor..., nagyszer.....
fi..., hábor..., sz..., varj..., bet..., fés..., gyűr..., sepr..., bossz..., foganty....
...zes, sz...n, sz...v, s...ly, ...j, gy...jt, h...s, t...zok, t...r, ...f..., sz...cs, t...

b) **Gépeld be** a szavakat!

3. A régies írásmódot őrző családnevekben olyan egykori magyar betűkkel is találkozunk, amelyek egyébként már nem használatosak. Írd be az így ejtett neveket!

[ötvös, madács, szécsényi, kosut, battyányi, kazinci, dezsőfi]

4. Az írásunkban előforduló idegen szavakban és tulajdonnevekben más ábécék betűit is használjuk. Írd le a következő kérdésekre a választatot egy szóban!

TUDOD-E? TUDOD-E? TUDOD-E?

- Melyik az a város, ahol a legmagasabbfelhőkarcolók épültek?
.....
- Mi a hivatalos neve a személyszállító bérautónak?
.....
- Mi a villamos teljesítmény mértékegysége?
.....
- Mi a neve a hangolt falapocskákból álló, ősi népi ütőhangszernek?
.....
- Hogy nevezük ezt az angol - amerikai hossz mértéket: 3láb=914 méter?
.....
- Ki volt az a híres zeneszerző, aki a Lohengrin, a Trisztán és Izolda című műveket megalkotta?
.....

5. Írj a szavakkal mondatokat!

6. JÁTÉK A SZ A VAKKAL

a) Egészítsd ki a szavakat a megfelelő magánhangzókkal vagy mássalhangzókkal!

b) Gépelj le a kiegészített szavakat szóközök kihagyásával!

b...b	k...r	l...p	t...r
b...l	h...z	v...r	m...r
b...r	gy...r	f-l	v...r
a...ó	e...ő	ü...ő	l...a
...á...u	...e...ő...u...a	...á...a..	

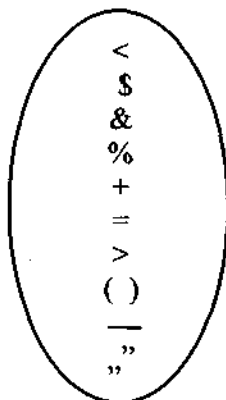
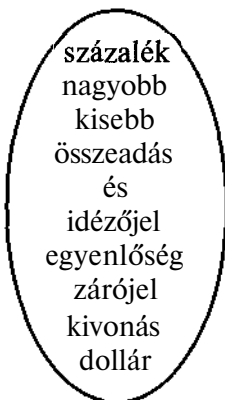

2. munkalap

Jelek

1. Írásunkban a betűjeleken kívül gyakran használunk gondolataink közlésére egyéb jeleket.

PÁROSÍTSD A JELEKET A MEGHATÁROZÁSOKKAL!

2. Miután felismerted, alkalmazd is a jeleket! Az alábbi mondatokból hiányoznak a jelek.

a) Egészítsd ki a szöveget a megfelelő jelekkel!

b) Gépeld le a szöveget hibátlanul!

Petőfi így ír Arany Jánosról: Dalod, mint a puszták harangja egyszerű, ...

A programokban szereplő parancsok legtöbbször azonos nevű, illetve csak egy-két betűjében van eltérés pl.: Ment, Mentés, ami igazából nem zavarja a megértést.

Az infláció mértéke az idén megközelíti a 20.....-ot (százalék).

A repülőút az Egyesült Államokba 300.....-ba kerül.

Az üzlet cégtábláján a következő olvasható: Gábor ... Gábor

Öt dollárral többre kerül a napijegy.

Öt nagyobb, mint három.

Március tizenötödikén ünnepeljük a magyar forradalom és szabadságharc jubileumát.

3. munkalap

Nagybetűs írásmód

A   e   E   É   G   I
B   D   F   H   J

1. Címezze borítékot! Írd le csupa nagybetűvel a következő címeket!

Varga Péter

Nagy Miklós

Tóth Mihály

Budapest

Miskolc

Debrecen

Petőfi út 10.

Kossuth út 5.

Piac út 6.

2. a) Keresd meg a táblázatban elrejtett intézményneveket!

b) A megtalált tulajdonnevekkel írd egy-egy mondatot, gépjeld le csupa nagybetűvel!

T	P	K	Ö	Z	L	E	K	E	D
U	A	D	A	K	L	T	O	I	É
D	R	B	S	A	N	C	D	R	S
O	L	R	I	K	A	V	N	L	I
M	A	G	Y	A	R	I	E	P	O
Á	M	T	R	D	E	W	M	A	Q
N	E	M	L	É	J	G	Z	D	S
Y	N	V	X	M	Ú	Z	E	U	M
O	T	B	Z	I	L	D	T	A	E
S	R	H	K	A	L	M	N	V	C

Az intézménynevek: .....

.....

.....

4. munkalap

Mozgás a

szövegben

1. A szavak és az írásban használatos egyéb jelek gyakorlása után elértünk a mondatok birodalmába.

a) Tagold mondatokra a szöveget! Tedd ki a megfelelő írásjeleket! Jelöld függőleges vonalakkal a mondathatárokat!

Arókanyelészahalmártegnapisnéztedenemnyúlthozzáamelynemnézviisszam
ertszemétkiszedtékavarjakhátmivelnézzenarókaújnyelésbárahaltisztaesetnekiát
sziknemmozdulmertarókamárlátottkarönvarjútésrókátamelygyanútlanulevettilye
nhalbólamelymérgezettvoltarókanemtudjamiaméregdeagyanúaprószeműhálójam
egszúriamitlátszimatolérezésközbenhomályosanemlékszikarraamásikrókáraamin
tahavatésnádatrágtaretteteteskinjábanmindennekazonbanvanhatáramégagyanak
vásnakis.

b) Végezd el a szövegtagolást kurzor segítségével!

2. A munkafüzetben és a képernyőn is a következő betűsört látod!

MÓRICZSZSIGMONDMIKSZÁTHKÁLMÁNWEÖRESSÁNDOR
LÉGYJÓMINDHALÁLIGBÓBITAATIÓTA TYAFIAK

a) Tagold a betűsorokat szavakká!

.....
.....
.....

b) Gépeled be a szavakat úgy, hogy az írók neve mellé írd oda a hozzájuk tartozó címet! (Figyelj a megfelelő írásjel használatára!)

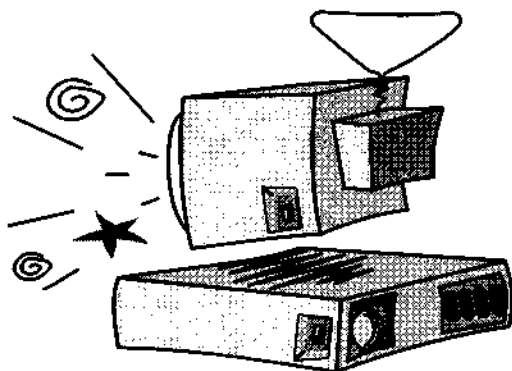
3. Javítsd ki a csupa kisbetűs szöveget! Írj nagybetűt oda, ahová szükséges! Tedd ki a megfelelő írásjeleket!

MESÉK A SZÁMÍTÓGÉPRÓL

Aszámítógépekvilága

Magyarországtérségébenvidámanműködtekegykoronaszámítógépekmiégszercsakazországahatárországaszámítógépei elaludtakakövetkezően aponnemműködtekaszámítógépekésabillentyűzetekel voltakkeseredve hogynemtudtaktöbbetírniegyszercsakentermesterfelkiáltottésaztmondta tartatokvelemhogymegmenthessükaszámítógépeketshiftpistaatlaciéscntrólkárolyegyébőljelentkezettazötletreénisveletektartokmondtaabtamásésutánamár mindenbillentyűőtt sorakozottentermesternélsokatgon dolgoztakhogymiazokaennekaszörnyűségnekrajjöttekvégülhogyegegyveszélyesvírusbandatanyázikerrefeléhogymegakadályozzákátovábbipusztítástegyhad seregetalkottaksokáigtartottacsatadevégülabillentyűkgyőztekezekutánfeléledtekaszámítógépekésvboldoganéltékmiégmegnemhaltak.

Gégény János: Nyírtelek

5. munkalap

Szövegrész beszúrása

1. Szövegszerkesztővel dolgozva lehetőségünk van arra is, hogy ha írás közben valamit kifelejtünk, vagy valamit még írni akarunk, azt a szövegrész törlése nélkül pótolhassuk illetve hozzátoldhassuk. A módzatait már bizonyára megtanultad.

A munkafüzetben és a képernyőn az alábbi leírásrészlet olvasható. Milyen szavak segítségével tehetned színesebbé, kifejezőbbé a szöveget?

- a) Írd az általad választott szót a kipontozott helyre!

Ahogy kinézek az ablakon elém társul a ..... táj. A .....
tó partján ..... tér terül el. Igazán ..... látványt
nyújt. A sétányokat ..... virágok szegélyezik, mögöttük
..... fák sorakoznak.
A parkon túl ..... üdülők és nyaralók ..... sora
látszik. Úgy gondolom, nagyon jól fogom itt érezni magam.

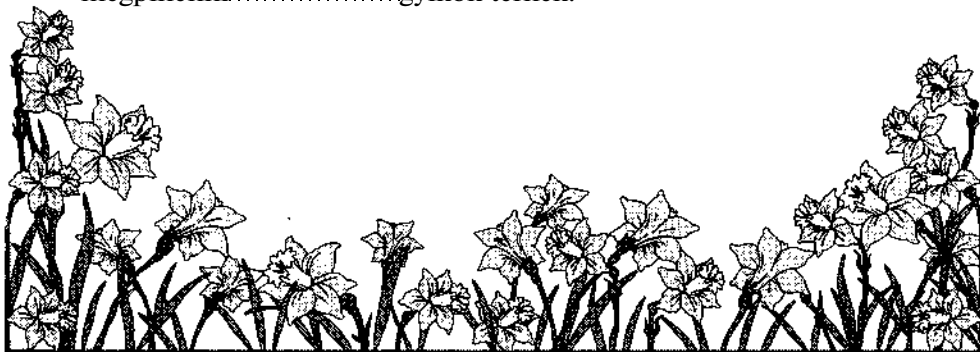

- b) Pótolj a képernyőn látható szöveget is! Dolgozz „beszúró” üzemmódban!

2. A költők sajátos kifejező eszközökkel teszik elképzelhetővé, képszerűvé gondolataikat.

- a) Milyen szavak hiányoznak a következő idézetből? Írd le a szavakat az üres helyekre!

Ott tenyészik a ..... árvalányhaj
S ..... virága a szamárkönyérnek;
..... tövéhez déli nap hevében
megpihenni ..... gyíkok térnek.

3. A kijavított mondatokat követve javítsd a képernyőn látott szöveget a beszúró üzemmód alkalmazásával!

A leírás tárgyak bemutatása.

A leírás sorrendje lehet: közlelről haladás vagy távolról haladás.

A leírásnál a rendet követjük.

Fogalmazásaink bevezetésre, tárgyalásra tagolódnak.

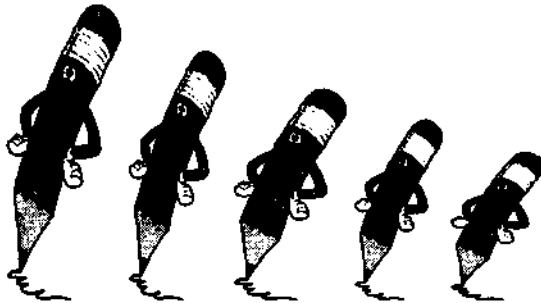
Prímszám: azok a számok, amelyeknek nincs más osztójuk.

A szám négyzete: a szám szorzata.

Millennium: ünnepség a magyar honfoglalás évfordulóján.

Mikroszkóp: eszköz a tárgyak vizsgálatára.

Glatz Oszkár a Birkózó **fiúk** című festményt.

4. Ebben a riportban is van néhány javítanivaló.

a) Először javítsd ki a mondatokat a munkafüzetben, aztán felülíró módszerrel a szövegszerkesztőben!

Az új országos bajnokkal sikerült találkoznom. Feltettem néhány kérdést.

- *Mikor volt a legnagyobb sikere?*
- *A legnagyobb sikerem a múlt héten volt, amikor megnyertem az országos bajnokságot.*
- *Milyen volt az eredménye?*
- **Aranyérm**et szereztem.
- *Milyen tervei vannak?*
- **Szeretnék** javítani az eredményeimen.
- *Vannak még versenyei?*
- **Igen**, egészen őszig folyamatosan versenyzek.
- *Van egyénifelkészülési terve?*
- *Az edzőm tervei szerint dolgozom.*
- *Sok sikert az **elkövetkezendő** versenyekhez!*

6. munkalap

Javítás

Előfordul, hogy írás közben figyelmetlenségből vagy egyéb okból hibázunk. A hibáinkat javíthatjuk törléssel is. Erre két klasszikus törlési módszert alkalmazhatunk:

- A) Törlés BACKSPACE billentyűvel
- B) Törlés DEL / DELETE billentyűvel

Javító gyakorlatokkal felelevenítheted helyesírási ismereteidet!

1. a, *A munkafüzetben karikázd be a hibás szavakat! Írd följük a helyes alakokat!*

- b) *A megjelölt szövegben végezd el a javítást a Backspace billentyűvel!*

fiú, hegedű, koszorú, fésű, szomorú, keserű, homorú, savanyu, szallag, **bakkancs**, szalona, aggancs, cikkázik, egy, lessz, kisebb láttyuk, javíttjuk, hajjuk, vájjuk, aggyuk, **tuggyuk**, **maraggyunk** baráccság, kölcség, fizeccség, merésség, késség, ravasság, egésség táj, hely, **valy**, fogoly, erkéj, gerely, **gajj**, karaly, kristály, király

- c, *Milyen helyesírási alapelveket alkalmaztál?*

.....
.....

2. *Egy fogalmazásrészletet olvashatsz ebben a gyakorlatban. A javítást az utasításnak megfelelően végezd!*

- a) *Töröld ki a megjelölt részeket, és írd be az új szöveget!*

Jelölések: **törlendő anyag**

beszúrandó szövegrész

Sokan vannak, akik nem örülnek egy zempléni kirándulásnak . Nagyon boldog vagyok, hogy mehetek. Először Tokajba indulunk. Tokaiban már sokszor voltam. Egy óra alatt oda is érünk. Megnézzük a híres pincét, itt megismerjük a világszerte híres tokaji borok titkát. Felmegyünk a kilátóba is. Jó idő lesz, tehát tehát mindenki élvezheti a túrát. Fentről csodálatos látvány tárul elénk.

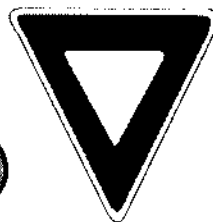
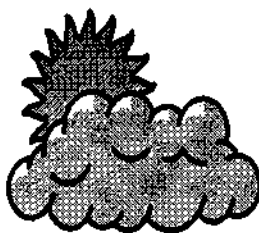
Én; Már voltam itt, de ez a város mindig tartogat számomra valamit.

Húszperc alatt ; ismert; Kellemes

3. Javítsd ki a DELETE billentyű használatával a szöveg helyesírási hibáit!

Jelek, védjegyek, emblémák

A jelek, védjegyek emblémák a szavak nélküli tályékosztás fontos eszközei. Meghatározott jelentésük van.: valamijén tudnivalót vagy fogalmat közölnek minden ember számára érthető formában.

A közlekedési jelek, a kreskedelemben használatos védjegyek , emblémák a gyors eligazodást, tájékoztatást szolgálják. Akor meg felelőek, ha félre érthetetlenek, könnyen megjegyezhetők. Ezért az ilyen ábrák jelé egyszerűsített formákat tartalmaznak. A régi és a mai művészeti alkotásoknak is gyakori elemei a tisztán geometrikus vagy egyszerűsített formák. Az ilyen dekoratív művészeti alkotások formai szépségükkel hatnak ránk.

7. munkalap

A bekezdés

A bekezdés a szövegszerkesztők legfontosabb szövegegysége. A bekezdés tartalmilag néhány soros gondolatmenetet tartalmaz, amely általában több mondatra tagolódik. Formailag ez úgy jelenik meg, hogy az új bekezdés mindig új sorba kerül, és az első sora néhány betűvel beljebb kezdődik a többihez viszonyítva.

1. Olvasd el egy általános iskolás tanuló elbeszélését! A fogalmazás bekezdések jelölése nélkül került a munkafüzetedbe.

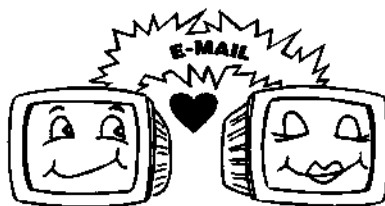
a) | jellel tagold a fogalmazást bekezdésekre!

b) Gépeled újra a tanult módon a fogalmazást!

Az egyesem története

Úgy kezdődött, hogy az előző napon sokáig sétáltam a városban. Ma pedig nagy felelés volt matematikából. A tanár kinyitotta a naplót, s azt mondta, ma tíz gyerek felel. Mondhatom, nagyon megijedtem. Tegnap gyakorolnom kellett volna, én pedig sétáltam. Meghallottam a nevem. Éreztem, hogy kimegy a lábamból az erő. Úgy lett minden, ahogy vártam. Nem tudtam a feladatot megoldani. Hogy fogom én ezt otthon megmondani? Vége az utolsó órának. Haza kell menni. Most sincs szerencsém. Apu van itthon. Bűnbánó arccal lépek elé. Nincs mit tenni, egyszerűen bejelentem az egyest. Apa elvörösödik. Persze nekem is azonnal össze kell szedni magam. Heves magyarázatba kezdek: Tudod, az úgy történt, hogy Kati elkérte a füzetemet. Erre a tanár dühös lett, azonnal kihívott felelni. Úgy megijedtem, hogy mindent elfelejtettem. Ráadásul a tanár a múlt órai anyagból kérdezett. Beláthatod, apu, hogy nem tehetek az egészről. Az utolsó mondatoknál apu már mosolyog. Mi juthatott eszébe? Lehet, hogy ő is volt diák?

8. munkalap

Másolás, mozgatás, kivágás, beillesztés

A szerkesztés során gyakran kell valamelyik szövegrészt más helyre áttenni, esetleg sokszorosítani, és több helyre bemásolni.

1. Kezdjük a gyakorlást egyszerűbb feladattal! Ismered Petőfi alábbi versét?

A versben a **következő** refrén olvasható:

Az országúton végig a szekéren
A négy ökör lassacskán ballagott

- a) Másold a refrént a vers **megfelelő** részéhez!

Petőfi: A négy ökrös szekér

Nem Pesten történt, amit hallotok.
Ott ily regényes dolgok nem történnek.
A társaság úri **tagjai**
Szekérre ültek és azon ménének.
Szekéren mentek, de ökröszekéren.
Két pár ökör **tevé** a fogatot.

Világos éj volt. A hold fenn **vala**;
Halványan járt a megszakadt felhőkben,
Miként a bús hölgy, aki **férjinek**
Sírhalját keresi a temetőben.
Kalmár szellő járt a szomszéd mezőkön,
S vett a füvektől édes illatot.

A társaságban én is ott **valék**,
S valék szomszédja épen Erzsikének,
A társaságnak női tagjai
Beszélgetének s énekelgetének.
Én ábrándoztam s szóltam Erzsikéhez:
„Ne válasszunk magunknak csillagot?”

„ Ne válasszunk magunknak csillagot?”
Szólék ábrándozva Erzsikéhez,
„A csillag vissza fog vezetni majd
A múlt időknek boldog emlékéhez,
Ha elszakaszt a sors egymástul minket.”
S választottunk magunknak csillagot.

2. Milyen hibát találsz a versidézetben?

a) Jelöld nyíllal a helyet **cserélő** sorokat a munkafüzetben!

b) Ki írta a verset, mi a címe? Írd ide:.....

Laci te,
Jer ide,
Jer, ha mondom,
Rontom-bontom,
Hallod-e?
Ülj meg itten az ölemben,
De ne moccanj, mert különben
Meg talállak csípni,
Ugye fáj?
így ni!
Hát ne **kiabálj!**
Szájadat betedd,
S nyisd ki füledet,
Majd meglátod, hogy mi fut
Rajta át fejedbe ...
Nyisd ki ezt a kis kaput;

c) Vágd ki és illeszd megfelelőhelyre a sorokat!

3. A kirándulásra pontos osztálynévsort kértek tőled. A betűrendbe sorolásra nem figyeltél. **Pontosítsd** a munkádat!

- a) Gépeld be az alábbi verssort változtatás nélkül!
b) A munkafüzetben jelöld **nyíllal** a nevek cseréjét!

c) Másold és illeszd a neveket a **megfelelő** helyre!

Antal Éva
Bodnár Béla
Bárány Gabriella
Darab Katalin
Fekete Tibor
Elek Viktor
Molnár Emese
Máté Anna
Nemes Miklós
Orosz Veronika
Ónodi István
Péter Endre
Sípos Éva
Tamás János
Szőke Ildikó
Varga Máté

4. Játékos feladat

Ismered a magyar szólásokat, közmondásokat? Ha igen, felfedezhetsz néhány **furcsaságot** a következő sorokban.

Nem mind arany, ami csillog.   Madarat tolláról, embert haverjáról.

Ki korán kel, kincset lel.   Átesett a paripa másik oldalára.

Szöveget ütött a fülébe.   Fejébe ültették a darazsat.

(fénylik, ló, aranyat, barátjáról, fejébe, Fülébe)

- a) Húzd át azt a szót, ami nem illik a mondatokba!
b) **Írd** föl a **megfelelő** zárójelbe tett szavak közül!

c) Vágd ki az áthúzott szót, illeszd be az **odaillőt**!

5. Gépeled be változtatás nélkül az alábbi idézetet!

„Az útfélen itt-ott egy-egy pacsirta emelkedik fölfelé dalán,
mint fonalán a pók.

Néhány lépésnyire az úttól csillog egy kis tó, szélén sötétzöld
káka és világoszöld sás; mellette bíbicek nyargalásznak búbos
fejeikkel, s a tó közepén nagyokat lép hosszú, piros lábaival a
melankolikus gólya.

Az éjet a fogadóban töltém. Ma jókor föllépett a piros hajnal az
égre, s belépett egy piszkos pincér szobámba tudtomra adni, hogy
készüljek. Egy óranegyed múlva föltelepedtem a szekérre.

Amott a látókör peremén a hortobágyi csárda, de nem a földön,
hanem az égen... oda emelte fel a **délibáb...**”

(Petőfi: Úti levelek)

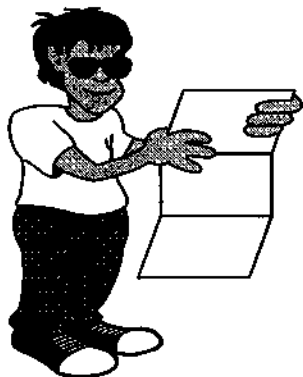
a) Írd le, milyen közlési formák keveredtek a levélben!

b) Húzd alá pirossal az elbeszélő részeket!

c) Végezd el a szövegszerkesztés következő műveleteit!

- Vágd ki a leíró szövegből az oda nem illő elbeszélő részt, és másold a szöveg alá!
- Rendezd el a leírás szövegét!

6. Mit jelent magyarul? írd a magyarjelentéseket a szavak mellé!
(támadás, nevelő, oktató, házitanító, elvont, csattanós, meglepő, törvényes)

offenzíva

instruktor

absztrakt

frappáns

legális

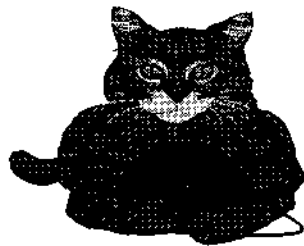
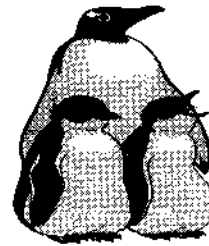
7. Egy rövid elbeszélést látsz. Hogyan teheted színeesebbé? Segítségül megadok a szöveg alatt néhány szót. Természetesen önállóan is kiegészítheted a mondatokat.

Illeszd a kiegészítéseidet a szövegekbe!

Megkezdődött a mérkőzés. Minden játékos bejött. A szurkolók tapsoltak. A játékosok felsorakoztak. A játékvezető megfújta a sípot. Az én kedvenc játékosom indította a labdát. Itt az első gól. Jó lesz a meccs.

(izgatottan, döntő, lelkes, határozottan stb)

8. Készíts rövid leírást arról a képről, amelyik jobban tetszik neked!
Adj címet a fogalmazásnak, igazítsd középre!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

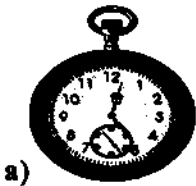
.....

.....

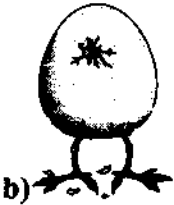
.....

.....

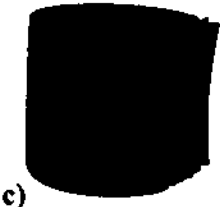
9. írd a képek mellé az oda illő szólást, közmondást!

.....

.....

.....

Ki korán kel, aranyat lel. Még tojáshéj van a hátadon. Élére rakja a garast.

10. Válaszd ki, melyik megszólítás illik az alábbi rövid levél alá! Másold a kiválasztott megszólítást a levél elé! Egészítsd ki a levelet a bevezető résszel, s a befejező, búcsúzó formulával!

Szeretettel meghívunk a december 22-én tartandó karácsonyi ünnepségünkre!

*Nagyi! Helló, Nagyi! Kedves Nagyszüleim!
Mélyen Tisztelt Nagyszüleim!*

9. munkalap

A szövegkijelölés

A már beírt szöveg kijelölése után lehetőségünk nyílik a szöveg egy részének törlésére, áthelyezésére, utólagos betűméret, betűtípus változtatására. A szövegkijelölés gyakorlása az írásbeli fogalmazásaitok ismeretanyagához kapcsolódik.

1. Gépeld be a következő szöveget!

Gondolatainkat mindig meghatározott sorrend szerint kell előadnunk. Tudjuk, hogy az írás- és beszédművek általában három főrésze tagolódnak: a bevezetésre, a tárgyalásra, a befejezésre. Mondanivalónkat a tárgyalási főrészben fejtjük ki részletesen. A főrészt is bekezdésekre osztjuk. A bekezdésekben megtalálható az ún. **tételmondat**. Ez a bekezdés fő mondanivalóját tartalmazó **mondat**...

a) Jelöld ki és írd vastag betűvel az alábbi kérdésekre válaszoló mondatokat!

- *Hogyan kell gondolatainkat előadni?*
- *Milyen részekre tagolódnak az írás- és beszédművek?*
- *Melyik részben fejtjük ki részletesen a mondanivalónkat?*
- *Mi a tételmondat?*

2. Jelöld ki a következő Mikszáth- idézetben a tételmondatot!

„Minden érezte az Isten közeledő látogatását: a libák felriadtak éji fekhelyeiken, és felrepülve gágogtak, a fák recsegve hajladoztak, a szél összesöpörte az utak porát, s haragosan csapkodta fölfelé. A Csökéné asszonyom sárga kakasa felszállt a házfedélre, s onnan kukorékolt, a lovak nyerítettek az istállóban, a juhok pedig egy csomóba verődve riadoztak az udvarokon.”

a) *Emeld ki dőlt betűvel a mozgalmasságot kifejező szavakat!*

b) *Emeld ki aláhúzással a hangutánzó szavakat!*

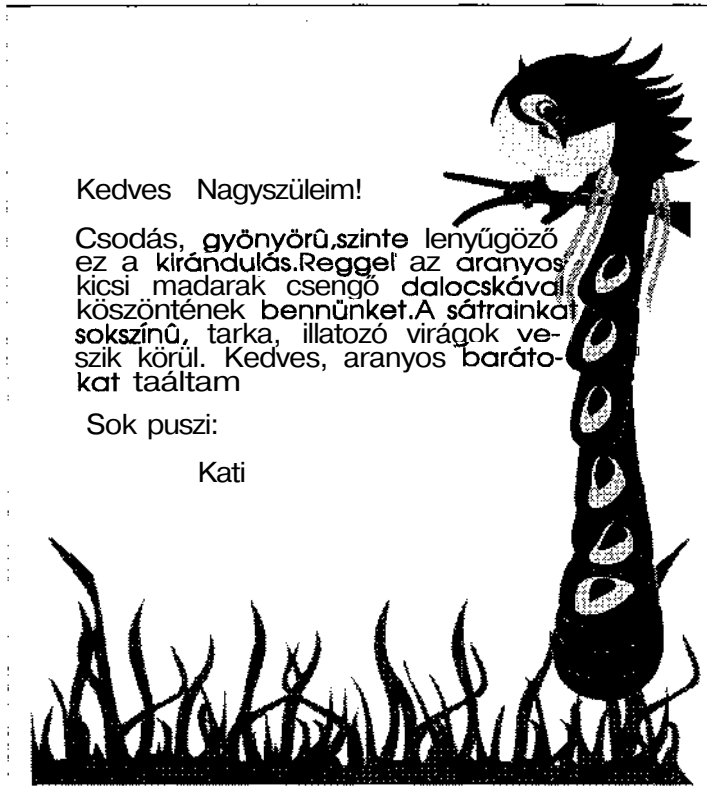

3. A következő rokon értelmű szavak közül jelöld dőlt betűvel azokat a szavakat, amelyek stílushatásuk alapján bármilyen fogalmazásban felhasználhatók!

- nevet, röhög, vigyorog, mosolyog, hahotázik, somolyog, kuncog
- beszél, dumál, magyaráz, prédikál, jár a szája, előad, gagyog, trécsel
- néz, kuksol, bámul, szemlél, pilácsol, megtekint, kukucskál, les
- ruha, cucc, gönc, öltözék, rongy, szerkó,

Mindenki törekszik arra, hogy élményeit megossza másokkal. Az alábbi képeslapot egy kiránduló tanuló küldte nagyszüleinek. Mi a véleményed róla?

- a) Fogalmazd újra! Javítsd ki a helyesírási hibákat, a zsúfoltságot, dagályosságot okozó szavakat! Az élménybeszámolód legyen részletesebb!
- b) Gépeld be a kijavított szöveget!

10. munkalap

Szövegegységek és formázásuk

Betűtípus, betűméret

A **Windowsos-os** szövegszerkesztők egyik közös tulajdonsága, hogy képesek különböző alakú betűket, **ún. betűtípusokat** kezelni és azokat különböző módon megjeleníteni.

1. Ismereteid alapján válaszolj a következő kérdésekre!

a) Milyen betűtípust **célszerű** alkalmazni a nagyobb mennyiségű szövegek írásához?

.....

b) Milyen **betűtípust** alkalmaznál címeknél vagy kiemeléseknél?

.....

c) Mikor választod a **kalligrafikus** vagy **disz-** és **reklámbetűket**?

.....

2. A keretben három **betűtípus** nevének összekevert betűit olvashatod! A betűk elrendezésével alkossd újra a három nevet!

T R A U I O L S N A	.....
M M C H E Á E S N C	.....
E R B W I R E	.....

.....
.....
.....

3. Egy betűhalmazt olvashatsz. Nevezd meg a **betűtípust**, és írd a kipontozott helyre!

almaeperbarackszőlőszilvanarancsmandarin

.....

kutyamacskamalacbirkajuhivalykaKaslibalóhalkecske

.....

kézmésvérvértérházhúzvízíztízszívhúszkővőszár

.....
bagolygólyaseregélykarkálypapagájsirálykarvalykirályka
.....

evettivottlátottnézettvetvettadothízotthízotthitt
.....

MártaÉvaGézaMártonHubaDávidJánosBélaGábor
.....

KÁROLYGERGELYIBOLYALAJOSORSOLYA
.....

OTTÓOLLÓVILLALILLAKATIKITTI
.....

4. *Tagold szavakra a sorokat, írd be afenti betűtípusokkal!*

5. *Címezd meg a borítékokat!*

a) *Figyelj a tulajdonnevek helyesírására!*

- *Hogyan írjuk a személyneveket?.....*
- *Hogyan írjuk a településneveket és az utcaneveket?.....*

b) *Válaszd ki a megfelelő betűméretet és betűtípust a következő címzésű levelekhez!*

Feladó: Nagy Ágnes tanuló, Budapest, Fásor út 12.
Cím: Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola,
Nyíregyháza, Erdő sor 7.

6. Címezd meg az alábbi adatoknak megfelelően a kerettel jelölt borítékot!

Feladó: Horváth Ágnes, Nyírbátor, Petőfi út. 10.

Cím: Móricz Zsigmond Színház Nyíregyháza, Bessenyei tér 13. 4400

7. írd le az itt felsorolt betűtípusokkal a következő könyvcímeket!

H- Times New Rom

Arial CE

Casper Open Face

Kids

H - Courier New

Casablanca

EKLEKTIC

Bauhaus

Fekete István: Téli berek

Szemere Gyula: Hogy is írjuk?

Bodnár - Nagy: Szövegszerkesztés

Jókai Mór: A kőszívű ember fiai

O. Nagy Gábor: Mi fán terem?

8. írd le díszbetűkkel a következő üdvözlő mondatokat!

BOLDOG KARÁCSONYI ÜNNEPEKET KÍVÁNOK!

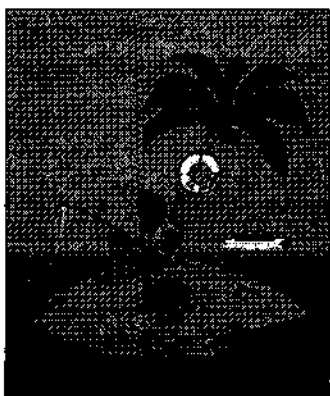
SZERETETTEL KÖSZÖNTELEK ANYÁK NAPJA ALKALMÁBÓL.

PEDAGÓGUSNAP ALKALMÁBÓL MINDENJÓT KÍVÁNOK

KELLEMES HÚSVÉTI ÜNNEPEKET!

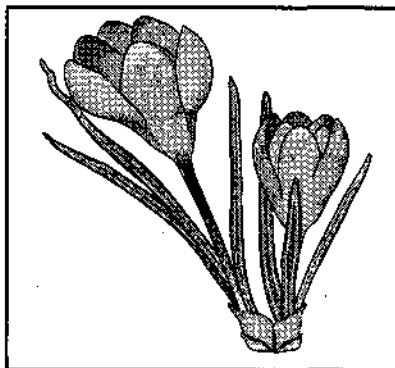
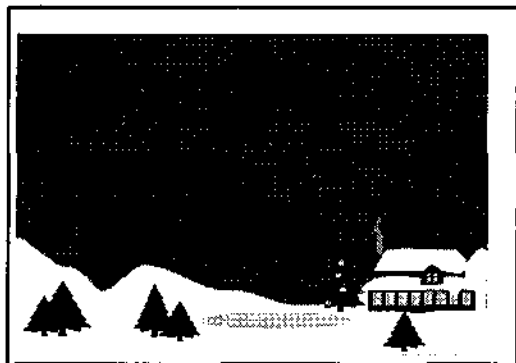
BALLAGÁSODON SZERETETTEL KÖSZÖNTÜNK.

9. Írj szokásos mondatot , reklámszöveget az alábbi meghívókhöz üdvözlőkártyákhoz, reklámképhez!

Fogalmazd meg a rövid, figyelemfelkeltőszöveget!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....

b) Gépeld le a kiválasztott betűtípussal a mondatokat!

10. Döntsd el, melyik megállapítás helyes! Húzd alá a jó mondatot!

- a) Az ünnepek neveit **kis** kezdőbetűvel írjuk .
- b) Az ünnepek neveit nagy kezdőbetűvel írjuk.

11. munkalap

Igazítás, szegélyek, tabulálás

Az igazítás beállítással határozható meg, hogy egy bekezdés minden sorának az eleje és a vége hogyan viselkedjen. Az igazítástfigyelembe véve milyen bekezdésekről tanultál?

.....

.....

.....

.....

2. Olvasd el Deme László nyelv művelő cikkének egy részletét!

a) Tagold a szöveget mondatokra!

b) Gépjeld be a szöveget balra igazított bekezdésekkel!

c) Helyezd el a címet középre igazítással!

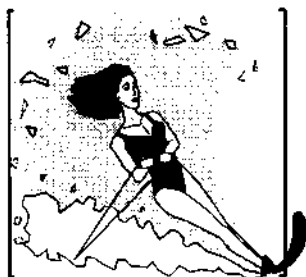

Deme László

Hol, mit, hogyan?

Nem szívesen írok nyelvi kérdésekről úgy, hogy példát ne hozzak rájuk most mégis rákényszerülök erre mert amiről - ami ellen - szólok, bizony leírni vonakodom pedig hallom úton - útfélen, egyre gyakrabban, egyre nyíltabban; villamoson, mozik előcsarnokában, sőt iskolafolyosókon is gondolom sejteni már azokra a válogatott (vagy nagyon is válogatás nélküli) trágárságokra gondolok, amelyeket tizenéves fiúk és lányok úgy röppentenek ki a szájukon amilyen természetes oda sem figyeléssel a léggömböket fújják a rágógumijukból nem kell hozzá más csak egy hasonló partner; -s az, hogy még hússzor vagy ötvenszer annyi hallgató van a közeikörnyéken, akit ez zavar és bánt: az kit érdekel.

3. Írj címeket a képekhez! Minden címet helyezz el középre igazítással!

4. Tervezz plakátot egy iskolai sportdélutánra! A programban szereplő sportágak nevét gépeld be betűrendben és használd a tabulátort!

a) A sportágak nevét betűrendben sorold fel!

.....
.....
.....
.....

b) Gépeld le a sportágak nevét, helyezd el középre igazítással!

5. Készíts forgatókönyvet!

Forgatókönyvet akkor írunk, ha valamilyen műfajú szöveget színpadi előadássá, filmmé, hangjátékká akarunk alakítani. A forgatókönyvben fel kell tüntetni az események színhelyét, a szereplőket, a díszletet, a jelmezeket stb.

Készítsd el egyjelenet forgatókönyvét a Toldi ötödik énekéhez!

a) Készítsd el először a forgatókönyvet írásban!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

b) *A helyszín megjelölését, a szereplők felsorolását, a díszlettervet jobbra igazított bekezdésekbe szerkeszd!*

c) *A színi utasításokat, a jelmeztervet balra igazított bekezdésekbe szerkeszd!*

Helyszín:
Sűrű, sötét nádas.

Miklós szomorúan lépked a nádasban.

Szereplők:
Miklós

Félelmetes hangok
hallatszanak messziről.

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

d) *Keretezd be a szöveget!*

6. *Tervezz színes, érdekes plakátot! A szöveget középre igazított sorokba gépeld! Jelöld a plakát méretét bekeretezéssel!*

Szereplők:
Rendező:
A rendező munkatársa:
Dramaturg:
Díszlettervező:
Maszkmester:
Vágó:
Stb.
.....
.....

7. *Olvasd el figyelmesen a jellemzésről írt gondolatokat! Figyeld meg a bekezdések formáját! Ezek a sorkizárt vagy kiegyenlített bekezdéseket mutatják be! Keretezd be a tudnivalókat!*

Varga Márton autószerelő

Lakás:
4400 Nyíregyháza
Petőfi út 1.

Nagy Lajos
mérnök

Lakás: Munkahely:
Budapest Műszaki Egyetem
XI. ker.
Fás út 10.

a) *Tervezd meg a névjegykártya szövegét, betűméretét és betűformáját!*

b) *Először írd le a kártyán szereplő adatokat!*

.....
.....
.....
.....

b) *Készíts meghívót társaidnak a születésnap ünnepségre! A megadott szöveg hibáit javítsd ki! Készíthetsz új tartalmú szöveget is!*

12. munkalap

Táblázatkészítés *tabulátorokkal*

1. Beszéljétek meg, mikor célszerű táblázatot készíteni!
2. Figyeld meg, hogyan rendeztem el táblázatban a névszókfajtaikat!

A névszók fajtái

FŐNÉV	MELLÉKNÉV	SZÁMNÉV	NÉVMÁSOK
város, ember	szép, világos	öt, néhány	én, az, valaki

3. Készítsd el a tulajdonnevek fajtáinak táblázatát! Először töltsd ki a munkafüzetet!

.....

4. Csoportosítsd a szavakat szófajuk szerint!

alma, fél, nagyobb, hat, megy, lesz, tanulni, rajzoló, az, a, be, mienk, ott, írva, piros, kék, írandó, magam,

5. Készítsd el a csoportosításodat táblázat formájában! Írj újabb példákat!

6. Tabulátor segítségével rendezd el a szavakat a hangalakjuk és jelentésük szerint!

alma, körte, vezet, nyúl, kukorica, tengeri, zümmög, ténfereg, csicsereg, fizika, hegy, domb, halom, vár, cammog, erős,

7. Az iskolában a ti osztályotok rendezti a fordított nap egyik ügyességi versenyét. Készíts a verseny gyorsabb **lebonyolítása** érdekében táblázatot!

Adatok: 1. A versenyző tanulók száma: 12
2. A fordulók száma: 5

8. Ismétlőfeladatok

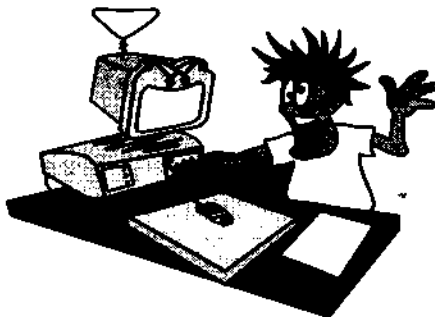
a) Gépeled és másold le 5 tanuló részére a verseny tudnivalóit!

Az ügyességi verseny 10 órakor kezdődik az iskola udvarán. A **kellékek**-ről a szervezők gondoskodnak.
A legjobban szereplők jutalomban részesülnek.

9. Az ajándékkönyvekről átvételi elismervényt kellett írnod. Tabulátor segítségével rendezd oszlopokba a szöveget az alábbiak szerint!

Átvételi elismervény

A tanuló neve	A könyv címe	Egységára	Aláírás

13. munkalap

Helyesírás - ellenőrzés

Az írás közben ejtett hibáink többségét már az önellenőrzéskor kijavítjuk. Ennek ellenére gyakran marad a munkánkban olyan hiba, amit nem veszünk észre vagy elbizonytalanodunk az írásában. Ilyenkor folyamodunk a szerkesztés következő lépéséhez, az ún. helyesírás ellenőrzéshez. Azt tudnod kell, hogy a program nem javítja ki helyetted a hibádat. Te döntesz az ismereteid alapján!

A helyesírás ellenőrzés a kiválasztott helyesírási szótár alapján ellenőrzi a dokumentum szavait, összehasonlítja a szótár tartalmával. Ha olyan szót talál, ami a szótárban nem szerepel, akkor:

- A felajánlott választék alapján a problémás szót lecserélheted.
- A hibás szót kijavíthatod.
- A problémás szóval bővítheted a szótárt, ha abban nem szerepel.
- A szófigyelmen kívül hagyható, és a következő szót ellenőrizheted.

1. Tedd próbára a tudásodat! Ellenőrizd a következő szavak helyesírását!

a) Húzd alá pirossal a szöveg helyesírási hibáit!

b) Gépeled be és ellenőrizd a munkádat a helyesírás ellenőrzőprogrammal!

Toldalékos szavak: rágcsál, lögdös, bíztat, adhat, maradhat, támthat, patagzik, harapdál, költözködik, egyesztet, kényesztet, mozdik

békesség, bölcsesség, egyesység, friseség, kölcség, fáradság, semmisség, foggyanak, hunnyuk, keljetek, aljunk, mennyünk, follyanak, pedzének

Tulajdonnevek: Magyar- ország, Székes Fehérvár, Dunántúl, Balaton Lelle, Országos Levéltár, Apáczai Gyakorló általános iskola, Velencei tó, Zempléni - hegység, Mátra - hegység, Fekete tenger, Fokföld
A pál utcai fiúk, Élet és Tudomány, Magyar értelmező Kézisztár, petőfi

Tulajdonnevekből képzett melléknevek: Budapesti, tolna megyei, Olaszországi, Arany úti, Kossuthi, szak - európai, magyarországi, Ázsiai

2. Ellenőrizd az alábbi összefüggőszövegeket!

a) A munkafüzetben keretezd be a hibás szavakat!

b) Hasonlítsd össze a munkádat a helyesírás **ellenőrző** programmal!

c) Veddfel a programban nem **szereplő** szavakat!

Görög mondák Kréta szigetéről

Kréta a Földközi tengerből **emelkedik** ki. A szigeten 4000 évvel ezelőtt műveit és gazdag **iparos**-, kereskedő- és hajós nép **élt**. Fővárosukban pompás kiráji palota állt. Az ősi várost az akhájok el pusztították, de emléke a görög mondákban tovább élt. 1894-ben Evans (ivnsz) angol tudós megtalálta Kréta ősi városát. **Knosszoszt**, és fel tárta Minosz király palotainak romjait.

A palota hatalmas méretei, a lakószobák falait **díszítő** festmények nagy gazdagságról tanúskodnak. A lakóhelyisegeken kívül raktárak és ep7letek egészsora **emelkedett** benne. A palota előtti kikötőben valamikor sok hajó **rakodoyy** ki.

Amikor az akhájok elfoglalták Krétát, **csodákozva** jártak végig a palota sok termét. Számukra akkor még ismeretlen volt aa ilyen hatalmas, zezugos épület. Ezért Labirintusnak nevezték el és több mondát is fűztek **hozzá**.

Ariadnéfonala

Minosz arra kötelezte a Görög királyokat, hogy időnként **het** ifjút és hét lányt köldjenek **Minótaurusznak** áldozatul. Az Athéni király **fija**, Theszeusz, kérte atyját, hogy vegyékbe őt is a hét **ifju** közzé. **Elhatározta**, hogy meg öli az emberevő szörnyeteget. A király nagy nehezen beleegyezett, **szómorúann** búcsúzott el a fiától. Ki tudja l;Atja -e még őt.

Theszeusz **jelentkezta** királynál, és megmondta **nekí**, hogy meg akar birkózni **Minótaurusszal**. Minosz nem ellenkezett, tudta, hogy **Minótauruszt** ember nem győzheti le, de ha mégis sikerülne, Theszeusz a labirintusból sohasem fog kitalálni.

Minosz lánya, Ariadné megszerette **Theszeuszt**, Es titokban egy gombolyag fonalat adott neki. Theszeusz megölte Minótauruszt, s a fonal mentén megtalálta a kijáratot.

KULCS A MEGOLDÁSHOZ

1. munkalap

2. szomorú, keserű, savanyú, lassú, homorú, domború, nagyszerű, fiú, háború, szű, varjú, betű, fésű, gyűrű, seprű, bosszú, fogantyú, ízes, szín, szív, súly, új, gyűjt, hús, túzok, tűr, író, szűcs, tű, (tó)

3. Eötvös, Madách, Széchenyi, Kossuth, Batthyány, Kazinczy, Dessewffy

4. New York, taxi, watt, xilofon, yard, Wagner

6. Néhány példa a megoldásra: bab, báb, bal, bál, bél, bor, bór, ajtó, alvó, hamu, kapu, lapu.

2. munkalap

2. „Dalod, mint a puszták harangja egyszerű,”; ... eltérés (pl.: Ment, Mentés) ; 20 % - ot ; \$ - ba ; Gábor & Gábor; 5 \$ - ral, $5 > 3$; Márc. 15 - én.

3. munkalap

2. Magyar Tudományos Akadémia, Nemzeti Múzeum, Parlament, Közlekedési Múzeum

4. munkalap

1.a) A róka nyel, nézi a halat (már tegnap is megnézte, de nem nyúlt hozzá), amely nem néz vissza, mert szemét kiszedték a varjak, hát mivel nézzen? A róka újra nyel, és bár a hal tiszta esetnek látszik, nem mozdul, mert a róka már látott „ karón varjút” és rókát, amely gyanútlanul evett ilyen halból, amely mérgezett volt. A róka nem tudja, mi a méreg, de a gyanú apró szemű hálója megszűri, amit lát, szimatol, érez, és közben homályosan emlékszik arra a másik rókára, amint a havat és a nádat rágta rettenetes kínjában. Mindennek van azonban határa, még a gyanakvásnak is.

2. a), b) Móricz Zsigmond: Légyjő mindhalálig, Mikszáth Kálmán: A tót atyafiak, Weöres Sándor: Bóbita

3.

A számítógépek világa

Magyarország térségében vidáman működtek egykoron a számítógépek, míg egyszer csak az ország határőr számítógépei elaludtak. A következő napon nem működtek a számítógépek, és a billentyűzetek el voltak keseredve, hogy nem tudtak többet írni. Egyszer csak **entermester** felkiáltott, és azt mondta:

- Tartsatok velem, hogy megmenthessük a számítógépeket!

Shift Pista, **Alt** Laci és **Control** Károly egyből jelentkezett az ötletre.

- Én is veletek tartok - mondta **Tab** Tamás, és utána már minden billentyű ott sorakozott **entermesternél**.

Sokat gondolkoztak, hogy mi az oka ennek a szörnyűségnek. Rájöttek végül, hogy egy veszélyes vírusbanda tanyázik errefelé. Hogy megakadályozzák a további pusztítást, egy hadsereget alkottak. Sokáig tartott a csata, de végül a billentyűk győztek.

Ezek után feléledtek a számítógépek, és boldogan éltek, míg meg nem haltak.

5. munkalap

1.a) csodálatos, hatalmas, szép, lenyűgöző, tarka, üdezőld, modern, hosszú

2. a) bús, kék, Hús, tarka

3. A leírás tárgyak, személyek, tájak, természeti jelenségek bemutatása.

A leírás sorrendje lehet: közelről távolra haladás, távolról közeire haladás.

A leírásnál a térbeli rendet követjük.

Fogalmazásaink bevezetésre, tárgyalásra, befejezésre tagolódnak.

Prímszám: azok a pozitív egész számok, amelyeknek nincs más osztójuk, csak az egy és önmaguk.

A szám négyzete a szám önmagával való szorzata.

Millennium: ünnepség a magyar honfoglalás ezredik évfordulóján.

Mikroszkóp: eszköz a szabad szemmel nem látható tárgyak vizsgálatára.

Glatz Oszkár festette a **Birkózó fiúk** című festményt.

4. A feladat a szóismétlések kicserélése: legnagyobb, eredmény, verseny, terv.

6. munkalap

1. b) fiú, hegedű, koszorú, fésű, szomorú, keserű, homorú, savanyú szalag, bakancs, szalonna, agancs, cikázik, egy, lesz, kisebb látjuk, javítjuk, halljuk, valljuk, adjuk, tudjuk, maradjunk barátság, költség, fizetség, merészség, készség, ravaszság, egészség táj, hely, vaj, fogoly, **erkély**, gerely, gally, karaj, kristály, király
- c) A kiejtés, a szóelemzés, a hagyomány elvét.

3. Jelek, védjegyek, emblémák

A jelek, védjegyek, emblémák a szavak nélküli tájékoztatás fontos eszközei. Meghatározott jelentésük van: valamilyen tudnivalót vagy fogalmat közölnek minden ember számára érthető formában. A közlekedési jelek, a kereskedelemben használatos védjegyek, emblémák a gyors eligazodást, tájékoztatást szolgálják. Akkor megfelelőek, ha félreérthetetlenek, könnyen **megjegyezhetők**. Ezért az ilyen ábrák jellé egyszerűsített formákat tartalmaznak. A régi és a mai művészeti alkotásoknak is gyakori elemei a tisztán geometrikus vagy egyszerűsített formák. Az ilyen dekoratív művészeti alkotások formai szépségükkel hatnak ránk.

7. munkalap

1. A bekezdések mondatai: Úgy **kezdődött**...
A tanár kinyitotta a naplót...
Most **sincs** szerencsém.
Tudod,...
Az **utolsó**...

8. munkalap

2. Petőfi: Arany Lacinak

Laci te,
Hallod-e?
Jer ide,
Jer, ha mondom,
Rontom-bontom,
Ülj meg itten az ölemben,
De ne **moccanj**, mert különben
Meg talállak csípni,
így ni!
Ugye **fáj**?
Hát ne **kiabálj**!

Szájadat betedd,
S nyisd ki füledet,
Nyisd ki ezt a kis kaput;
Majd meglátod , hogy mi fut
Rajta át fejedbe...

3. Antal, Bárány, Bodnár, Darab, Elek, Fekete, Máté, Molnár, Nemes, Ónodi, Orosz, Péter, Sípos, Szőke, Tamás, Varga

4. Nem mind arany, ami fénylik. Ki korán kel, aranyat lel. Szöget ütött a fejébe. Madarat tolláról, embert barátjáról. Átesett a ló másik oldalára. Fülébe ültették a darazsat.

5. a) Elbeszélés és leírás. Az elbeszélő rész: *Az éjet a fogadóban ...* kezdetű bekezdés.

6. Offenzíva: támadás, instruktor: nevelő, oktató, házitanító, absztrakt: elvont, frappáns: **csattanós**, meglepő, legális: törvényes.

9. munkalap

2. Tételmondat az első mondat.

a) felriadtak, **felrepülve(...)**, hajladoztak, összesöpörte, csapkodta, felszállt, **riadoztak**

b) gágogtak, recsegye (...), **kukorékolt, nyerítettek**

10. munkalap

1.a) Talpas betűket

b) Álló betűket

c) Pl.: meghívókhöz

2. Times New Román CE

Arial CE

Bruch

5. a) Minden tagját külön, nagy kezdőbetűvel írjuk.

A településneveket egybeírjuk.

Az utcanévek minden tagját külön szóba írjuk. Az első tagot nagy kezdőbetűvel, a második tagot kisbetűvel írjuk.

6.

Feladó neve:

Címe:

A címzett neve:

Címe:

9. PL: Óvd környezetet tisztaságát! Kellemes ünnepeket! Boldog névnapot!

10. Az ünnepek nevét kis kezdőbetűvel írjuk.

11. munkalap

1. A bekezdések formázása lehet:

- Balra zárt vagy igazított
- Középre illesztett
- Jobbra zárt vagy igazított
- Sorkizárt vagy kiegyenlített

Deme László

Hol, mit, hogyan?

Nem szívesen írok nyelvi kérdéstről úgy, hogy példát ne hozzak rájuk. Most mégis rákényszerülök erre. Mert amiről - ami ellen - **szólok**, bizony leírni vonakodom. Pedig hallom **úton-útfélen**, egyre gyakrabban, egyre nyíltabban; villamoson, mozik előcsarnokában, sőt iskolafolyosókon is.

Gondolom: sejteni már. Azokra a válogatott (nagyon is válogatás nélküli) **trágárságokra** gondolok , amelyeket tizenéves fiúk és lányok úgy röppentenek ki a szájukon, amilyen természetes oda sem figyeléssel a léggömböket fújják a rágógumijukból. Nem kell hozzá más, csak egy hasonló partner; - s az, hogy még hússzor vagy ötvenszer annyi hallgató van a környéken, akit ez zavar és bánt: ez kit **érdekel!**

12. munkalap

3. A tulajdonnév fajtái: személynév, állatnév intézménynév, földrajzi név, cím, márkanev.

IGE	fél, megy, lesz, hat
FŐNÉV	alma,
MELLÉKNÉV	nagyobb, piros, kék,
MELL. IGENÉV	rajzoló, írandó,
FŐNEVI IGENÉV	tanulni,
SZÁMNÉV	fél, hat,
NÉVMÁSOK	az, magam, mienk,
HATÁROZÓSZÓ	ott,
HAT. IGENÉV	írva,
NÉVELŐ	a, az,
IGEKÖTŐ	be

13. munkalap

1. Toldalékos szavak: lökdös, biztat, maradhat, (marathat), támadhat, patakzik, költözködik, egyeztet, kényeztet, mosdik.

bölcsesség, egyezés, frissesség, költség, fogyjanak, hunyjuk, álljunk, menjünk, folyjanak, peddzétek,

Tulajdonnevek: Magyarország, Székesfehérvár, Balatonlelle, Országos Levéltár, Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola, Velencei - tó, Mátra hegység, Fekete - tenger, Fokföld, Magyar értelmező kéziszótár, Petőfi

Tulajdonnevekből képzett melléknevek: budapesti, Tolna megyei, olaszországi, Ady úti, kossuthi, észak - európai

2. Hibás szavak: Földközi - tengerből, emelkedik ki, évvel, művelt, élt, Fővárosukban, királyi, elpusztították, feltárta, palotáinak, romjait, lakószobák, falait, díszítő, gazdagságról, lakóhelyiségeken, épületek, egész sora, emelkedett, rakodott, csodálkozva, járták, az ilyen, épület

hét, ifjút, küldjenek, athéni, fia, Thészeusz, vegyék be, ifjú közé, elhatározta, megöli, emberevő, szomorúan, látja - e, jelentkezett, a, neki, birkózni, Thészeusz, és

Tartalom

Bevezető.....	1
Jó, ha tudod.....	2
A szövegbevitel tartalmi részeinek kialakítása.....	3
A jelek.....	5
Nagybetűs írásmód.....	6
Mozgás a szövegben.....	7
Szövegrész beszúrása.....	9
Javítás.....	11
A bekezdés.....	13
Másolás, mozgatás, kivágás, beillesztés.....	14
A szövegkijelölés.....	20
Szövegegységek és formázásuk.....	22
Igazítás, szegélyek, tabulálás.....	26
Táblázatkészítés tabulátorokkal.....	31
Helyesírás - ellenőrzés.....	33
Kulcs a megoldáshoz.....	35
Tartalom.....	42